

Sygn. akt III AUa 241/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz SSA Aleksandra Urban (spr.)
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2014 r. w Gdańsku

sprawy B. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji B. C.

od wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt IV U 103/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 241/14

UZASADNIENIE

B. C. wniosła odwołanie od kolejnych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.: z dnia 20 marca 2012r. znak (...) i znak (...), na mocy których ZUS dokonał waloryzacji jej renty i emerytury; z dnia 5 kwietnia 2012r. znak (...) i (...) o przeliczeniu emerytury i renty; z dnia 23 kwietnia 2012r. znak (...) i (...) o przeliczeniu emerytury i renty. W uzasadnieniu odwołania wywodziła, że we wszystkich tych decyzjach, jak również we wcześniejszych, ZUS popełnił wiele błędów, które skutkują znacznym zaniżeniem przysługujących jej świadczeń. Wnioskodawczyni wskazała, że przyjmując kwotę bazową z 1 marca 2012r. jako 2974,69 zł wysokość jej świadczenia rentowego winna być wyliczona w sposób następujący: $2974,69 \times 131,72\% = 3918,25$; $3918,25 \times 80 = 3134,60$ plus składnik waloryzacji. Natomiast jeśli chodzi o emeryturę to na dzień 5 marca 2002r., jako świadczenie nowe, winna być naliczona na podstawie kwoty bazowej obowiązującej w dniu złożenia wniosku, jak postanowił Sąd Okręgowy w Toruniu w wyroku z dnia 13 marca 2003r. w sprawie IV U 996/03 tj.: kwota bazowa – 1683,27, wysokość podstawy wymiaru -131,72%, okres składkowy - 330 m-cy, okres nieskładkowy – 5 m-cy, nowa podstawa wymiaru – 2217,20 zł. Wnioskodawczyni dodała, że obniżona

kwota bazowa do 93 % obowiązywała w latach 1993-1998r., toteż w 2002r. należało uwzględnić tę 7% różnicę, o co występowała odwołując się do Sądu w Toruniu. W związku z powyższym B. C. wniosła o przeliczenie świadczeń począwszy od przyznania emerytury tj. od 5 marca 2002r. oraz przywrócenie praw nabytych do renty z dnia 5 września 1994r. i ich stosowanie.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych w T. podtrzymał zaskarżone decyzje i wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 11 października 2013r. Sąd Okręgowy we Włocławku - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne. B. C. urodziła się (...) Decyzją z dnia 5 września 1994r. ZUS przyznał B. C. rentę inwalidzką 2 (drugiej) grupy w związku z wypadkiem w drodze do pracy, począwszy od 22.08.1994r. Wysokość świadczenia ustalono na kwotę 487 695 zł. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 5 lat kalendarzowych od 1.01.1986r. do 31.12.1990r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (wvpw) wyniósł 131,72 %. Podstawę wymiaru obliczono przez pomnożenie wvpw 131,72 % przez 4 626 000 tj. kwotę bazową, co stanowi 6 093 368 zł. Do ustalenia wysokości renty Zakład uwzględnił 27 lat i 6 m-cy okresów składkowych tj. 330 m-cy oraz 5 m-cy okresów nieskładkowych. Obliczenia wysokości renty dokonano następująco: $24\% \times 4\,626\,000 = 1\,110\,240$; $(330 \times 1,3\%) : 12 \times 6\,093\,368 = 2\,178\,380$; $(5 \times 0,7\%) : 12 \times 6\,093\,368 = 18\,281$. Razem = 3 306 901. Rentę inwalidzką podwyższono do 80 % podstawy wymiaru tj. $80\% \times 6\,093\,368 = 4\,874\,695$ zł. Kolejnymi decyzjami wysokość świadczenia była waloryzowana i przeliczana. Orzeczeniem LO ZUS z dnia 18.02.2000r. uznano wnioskodawczynię za całkowicie okresowo niezdolną do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy na okres do sierpnia 2003r. Następnie orzeczono całkowitą niezdolność do pracy w zw. z wypadkiem do sierpnia 2004r., do sierpnia 2007 i, ostatecznie, na stałe. Decyzją z dnia 18 lutego 2002r. ZUS przyznał B. C. emeryturę począwszy od osiągnięcia wieku 55 lat tj. od 5 marca 2002r. Wysokość świadczenia wyniosła 903,75 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto podstawę wymiaru renty. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 131,72 %, wysokość kwoty bazowej 666,96 zł. Podstawa wymiaru wyniosła 878,52 zł, a po waloryzacji od 1.06.2000r. – 1477,89; od 1 czerwca 2001r. – 1665,58 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 27 lat i 6 m-cy okresów składkowych tj. 330 m-cy oraz 5 m-cy okresów nieskładkowych. Obliczenia świadczenia od kwoty bazowej obowiązującej na dzień 31.08.1996r. dokonano następująco: $24\% \times 666,96 = 160,07$; $(330 \times 1,3\%) : 12 \times 878,52 = 314,07$; $(5 \times 0,7\%) : 12 \times 878,52 = 2,55$. Razem = 476,69 . Świadczenie po waloryzacji - od 1.09.1996r. do 1.06.2001r. – wynosi w dniu 5.03.2002r. 903,75 zł, a po zmniejszeniu do połowy – 451,88 zł. Od dnia 1.03.2011r. wysokość emerytury po waloryzacji wynosiła 1392,40 zł. Podstawa wymiaru emerytury po podwyższeniu wskaźnikiem waloryzacji 103,10% wynosiła 2324,14 zł (tj. $2254,26 \times 103,10\%$). Decyzją z 18.02.2002r. znak (...) ZUS O/W. dokonał przeliczenia renty przysługującej wnioskodawczyni w związku z nabyciem uprawnień do wypłaty więcej niż jednego świadczenia, począwszy od 5.03.2002r. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 5 lat kalendarzowych tj. od 1.01.1986r. do 31.12.1990r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (wvpw) wyniósł 131,72 %; Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wvpw 131,72 % przez 666,96 zł tj. kwotę bazową wynosi 878,52 zł; Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosi od 1.06.2000r. – 1477,89 zł; od 1.06.2001 – 1665,58 zł; Do ustalenia wysokości renty Zakład uwzględnił 27 lat i 6 m-cy okresów składkowych tj. 330 m-cy oraz 5 m-cy okresów nieskładkowych. Obliczenia wysokości renty od kwoty bazowej obowiązującej na dzień 31.08.1996r. dokonano następująco: $24\% \times 666,96 = 160,07$; $(330 \times 1,3\%) : 12 \times 878,52 = 314,07$; $(5 \times 0,7\%) : 12 \times 878,52 = 2,55$; Razem = 476,69. Świadczenie po waloryzacji - od 1.09.1996r. do 1.06.2001r. – wynosi w dniu 5.03.2002r. 903,75 zł. Rentę podwyższono do 80 % podstawy wymiaru ($80\% \times 1665,58$) = 1332,46 zł; Świadczenie zwiększono o połowę emerytury tj. o kwotę 451,88 zł co łącznie stanowi 1784,34 zł m-cznie brutto. Kolejnymi decyzjami wysokość świadczenia była waloryzowana i przeliczana. Od dnia 1.03.2011r. wysokość renty po waloryzacji wynosiła 1392,40 zł. Rentę podwyższono do 80 % zwaloryzowanej podstawy wymiaru tj. 2324,14 zł czyli do kwoty 1859,31 zł ($2324,14 \times 80\%$). Po zbiegu prawa do świadczeń, ubezpieczonej przysługiwały:- renta w wysokości 100% tj. w kwocie 1859,31 zł; - emerytura w wysokości 50% tj. w kwocie 696,20 zł. W dniu 26.11.2002r. B. C. złożyła wniosek o ponowne naliczenie emerytury przy przyjęciu kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o

świadczenie, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego w sprawie III UZP 7/02. Decyzją z dnia 24.12.2002r. ZUS odmówił uwzględnienia wniosku. Od tej decyzji ubezpieczona złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego w Toruniu. Wyrokiem z dnia 13 marca 2003r., sprostowanym postanowieniem z dnia 12 maja 2003r., SO w Toruniu w sprawie VU 996/03, uwzględniając odwołanie, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury poczynając od 5 marca 2002r. w wysokości obliczonej od kwoty bazowej obowiązującej w dniu 29 stycznia 2002r. W wykonaniu powyższego orzeczenia, decyzją z 19.05.2003r., ZUS dokonał przeliczenia świadczenia, błędnie jednak wskazując w pkt II ppkt 1, że wyliczenie świadczenia oparte jest na kwocie bazowej 1683,27 zł tj. obowiązującej w dacie złożenia wniosku o emeryturę. Część socjalną świadczenia, tj. 24 % kwoty bazowej obliczono od kwoty 1683,27 zł. Świadczenie wyniosło 1009,27 zł a po waloryzacji 1046,61 zł. Od tej decyzji ubezpieczona złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego w Toruniu. ZUS, naprawiając powyższy błąd, decyzją z dnia 7.07.2003r. uchylił decyzję z dnia 19.05.2003r. jako błędnie wydaną i ustalił ponownie wysokość świadczenia. podstawa wymiaru została obliczona przez pomnożenie wwpw 131,72 % przez kwotę bazową przyjętą do wyliczenia renty tj. 666,96 zł poddaną waloryzacji. Podstawa wymiaru wyniosła 1665,57 zł; wysokość emerytury wyniosła 1009,27 zł, a po waloryzacji od 1.03.2003r. -1046,61 zł; po zmniejszeniu o połowę – 523,31 zł. Wyrokiem z dnia 15.10.2003r. oddalono odwołanie B. C.. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w dniu 12 stycznia 2005r. oddalił apelację ubezpieczonej. Decyzją z 22.03.2007r. (...) -1/25/PD/E dokonano przeliczenia emerytury zgodnie z art. 194a ustawy emerytalnej od kwoty bazowej wynoszącej 94,5 % przeciętnego wynagrodzenia tj. 677,72 zł poczynając od 1.03.2007r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru renty tj. lata od 1.01.1986r. do 31.12.1990r. wwpw wyniósł 131,72 %. Podstawa wymiaru wyniosła: 131,72 % x 677,72 zł (kwota bazowa) = 892,69 zł; po waloryzacji podstawa wymiaru wyniosła od 1.03.2002r. – 1692,42 zł, od 1.03.2006r. – 1906,88 zł; do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 330 m-cy okresów składkowych i 5 m-cy okresów nieskładkowych; wysokość emerytury na dzień nabycia wyniosła 1013,93zł. Przy ustaleniu wysokości emerytury uwzględniono :- do obliczenia składnika emerytury, przysługującego za okresy składkowe i nieskładkowe – podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej waloryzację do 1.03.2002r.; - do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24 % kwoty bazowej, kwotę bazową obowiązującą 1.03.2002r. tj. w dniu nabycia prawa do emerytury. Wysokość emerytury po waloryzacji w dniu 22.03.2007r. wynosi 1142,41 zł a po zmniejszeniu do połowy – 571,21 zł. Decyzją z dnia 22.03.2007r. znak (...) dokonano także przeliczenia renty wnioskodawczyni poczynając od najbliższego terminu płatności. WWPW wyniósł 131,72 %; podstawa wymiaru 131,72 % x 677,72 zł (kwota bazowa) = 892,69 zł; po waloryzacji od 1.03.2004r. podstawa wymiaru wyniosła 1795,56 zł, a od 1.03.2006r. – 1906,88 zł. Do ustalenia wysokości renty przyjęto 330 m-cy okresów składkowych i 5 m-cy okresów nieskładkowych; Obliczenia renty od kwoty bazowej obowiązującej na 31.08.1996r. dokonano następująco: 24% x 677,72 = 162,65; (330 x 1,3 %) : 12 x 892,69 = 319,14; (5 x 0,7%) : 12 x 892,69 = 2,59; Razem 484,38 Świadczenie po waloryzacji w okresie od 1.09.1996r. do 1.03.2006r. wynosi od 1.03.2007r. – 1034,67 zł; po podwyższeniu do 80 % podstawy wymiaru (80% x 1906,88) renta wynosi 1525,50 zł. Świadczenie zwiększono o połowę emerytury tj. o kwotę 571,21 zł. Od decyzji z 22.03.2007r. znak (...) B. C. złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego we Włocławku, zarzucając jej wadliwość poprzez naliczenie świadczenia niezgodnie z przepisem art. 21 ust 1 pkt 2 oraz art. 53 pkt 4 ustawy emerytalnej. Odwołanie zostało oddalone wyrokiem z dnia 22 maja 2007r., który uprawomocnił się 9 lipca 2007r. Decyzją z 20.03.2012r. znak (...) dokonano waloryzacji renty wnioskodawczyni w ten sposób, że do kwoty renty przysługującej na dzień 29.02.2012r. tj. 1334,51 zł dodano kwotę waloryzacji tj. 71,00 zł. Renta po waloryzacji od 1 marca 2012r. wynosi 1405,51 zł. Rentę podwyższono do 80% zwaloryzowanej podstawy wymiaru tj. 2590,25 zł (2590,25 zł x 80%), a więc wysokość świadczenia wynosi 2072,20 zł. Po zbiegu prawa do świadczeń wysokość przysługujących ubezpieczonej renty w 100 % wynosi 2072,20zł, zaś emerytury w 50% wynosi 703,76 zł. Decyzją z 20.03.2012r. znak (...) dokonano waloryzacji emerytury wnioskodawczyni w ten sposób, że do kwoty świadczenia przysługującej na dzień 29.02.2012r. tj. 1334,51 zł dodano kwotę waloryzacji tj. 71,00 zł. Renta po waloryzacji od 1 marca 2012r. wynosi 1405,51 zł. Decyzją z dnia 5 kwietnia 2012r. znak (...) dokonano od 1.03.2012r. przeliczenia renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem . Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wwpw 131,72 %; 131,72% x 717,16 (tj. kwota bazowa) = 944,64 zł; Podstawa wymiaru po waloryzacji od 1.03.2011r. wynosi 2459,41 zł, zaś od 1.03.2012r. 2590,25 zł; Obliczenie świadczenia od kwoty bazowej obowiązującej na dzień 31.08.1996r. przedstawia się następująco: 24% x 717,16=172,12; (330x1,3%):12x944,64=337,71; (5x0,7%):12x944,64= 2,74; Razem = 512,57. Świadczenie po waloryzacji w okresie od 1.09.1996r. do 1.03.2012r. wynosi 1405,51 zł; Wysokość renty podwyższono do 80 % podstawy wymiaru (80% x 2590,25) tj. do kwoty 2072,20zł. Świadczenie zwiększono o połowę emerytury tj. o 756,08 zł; Łącznie

świadczenie przysługujące wnioskodawczyni wynosi 2828,28 zł. Decyzją z dnia 5 kwietnia 2012r. znak (...) dokonano od 1.03.2012r. przeliczenia emerytury; Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wwpw 131,72 %; $131,72\% \times 717,16$ (kwota bazowa) = 1790,92; Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosi od 1.03.2011r. – 2459,41 zł, od 1.03.2012r. – 2580,66 zł. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 27 lat i 6 m-cy tj. 330 m-cy okresów składkowych i 5 m-cy nieskładkowych. Obliczenia świadczenia od kwoty bazowej obowiązującej na dzień 31.08.1996r. dokonano następująco: $24\% \times 1683,27 = 403,98$; $(330 \times 1,3\%) : 12 \times 1790,92 = 640,25$; $(5 \times 0,7\%) : 12 \times 1790,92 = 5,19$; Razem = 1049,42. Świadczenie po waloryzacji w okresie od 1.09.1996r. do 1.03.2012r. wynosi od 1.03.2012r. 1512,15 zł. Emeryturę zmniejszono do połowy tj. do kwoty 756,08zł. W dniu 6 kwietnia 2012r. B. C. złożyła wniosek o przeliczenie jej renty i emerytury w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 28.02.2012r. w sprawie K 5/11. Decyzją z dnia 23.04.2012r. znak (...) dokonano przeliczenia renty ubezpieczonej począwszy od 1.04.2009r. tj. za okres 3 lat wstecz od miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto wwpw 131,72 %; $131,72\% \times 717,16$ (kwota bazowa) = 944,64; Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosi od 1.03.2011r. – 2459,41 zł, od 1.03.2012r. – 2590,25zł; Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 27 lat i 6 m-cy tj. 330 m-cy okresów składkowych i 5 m-cy nieskładkowych; Obliczenie wysokości świadczenia od kwoty bazowej obowiązującej na dzień 31.08.1996r. przedstawia się następująco: $24\% \times 717,16 = 172,12$; $(330 \times 1,3\%) : 12 \times 944,64 = 337,71$; $(5 \times 0,7\%) : 12 \times 944,64 = 2,74$ Razem = 512,57. Świadczenie po waloryzacji w okresie od 1.09.1996r. do 1.03.2012r. wynosi od 1.03.2012r. 1405,51 zł; rentę podwyższono do 80 % podstawy wymiaru ($80\% \times 2590,25$) tj. do kwoty 2072,20 zł. Świadczenie zwiększono o połowę emerytury tj. o kwotę 756,08 zł; Decyzją z dnia 23.04.2012r. znak (...) dokonano przeliczenia emerytury ubezpieczonej począwszy od 1.04.2009r. tj. za okres 3 lat wstecz od miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wwpw 131,72 %; $131,72\% \times 717,16$ (kwota bazowa) = 944,64; Podstawa wymiaru po waloryzacji wynosi od 29.01.2002r. -1790,92 zł, od 1.03.2012r. – 2580,66 zł; Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 27 lat i 6 m-cy tj. 330 m-cy okresów składkowych i 5 m-cy nieskładkowych; Wysokość emerytury ustalona na 29.01.2002r. tj. w dniu nabycia prawa do emerytury wynosi 1049,42 zł. Przy ustaleniu wysokości emerytury uwzględniono: do obliczenia składnika emerytury przysługującego za okresy składkowe i nieskładkowe podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy w wysokości uwzględniającej waloryzację do 29.01.2002r.; do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej, kwotę bazową obowiązującą 29.01.2002r. tj. w dniu nabycia prawa do emerytury ($24\% \times 1683,27 = 403,98$ zł). Wysokość emerytury po waloryzacji w dniu 1.03.2012r. wynosi 1512,15 zł. Emeryturę zmniejszono do połowy tj. do kwoty 756,08 zł.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie ubezpieczonej nie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie tego Sądu sprawa sprowadza się do oceny zasadności stanowiska ubezpieczonej co do sposobu przeliczenia jej świadczeń. Przede wszystkim Sąd Okręgowy zważył, że wyrokiem z 28 lutego 2012r. w sprawie K 5/11, na który powołuje się ubezpieczona, TK orzekł, iż art. 114 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niezgodny z zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 oraz z art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Sądu Okręgowego we Włocławku orzeczenie to nie ma jednak zastosowania do sprawy B. C.. Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Będący przedmiotem powołanego wyroku TK ustęp 1a art. 144 (już nieobowiązujący) stanowił zaś, iż przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji okaże się, że przedłożone dowody nie dawały podstaw do ustalenia prawa do emerytury lub renty albo ich wysokości. A zatem, należy stwierdzić, że dotyczyło to sytuacji przyznania świadczenia lub ustalenia jego wysokości na podstawie dowodów (dokumentów), które jak się później okazało, nie dawały ku temu podstaw (czyli świadczenie w ogóle się nie należało, bądź ustalono je w kwocie wyższej niż powinno wynosić). W przypadku niniejszej sprawy żadna z zaskarżonych decyzji nie była oparta na zakwestionowanym przepisie. Nie ma też podstaw do zmiany zaskarżonych decyzji i przeliczenia wysokości świadczeń, zgodnie z żądaniem ubezpieczonej, poczynając od 5 marca 2002r. tj. 10 lat wstecz od daty złożenia jej wniosku z 6 kwietnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w decyzjach z 23.04.2012r. kierując się zasadą wynikającą z art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej, dokonał stosownego przeliczenia świadczeń za 3 lata wstecz. Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenie wypłaca się na wniosek

zainteresowanego od dnia powstania prawa do emerytury lecz nie wcześniej niż od dnia zgłoszenia wniosku. Z kolei według art. 133 ust. 1 ustawy w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż: 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3; 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego. W przypadku świadczeń należnych B. C. (renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy i emerytura) ustalenie niższej ich wysokości wynikało z błędu organu rentowego, polegającego na przyjęciu do obliczenia (wbrew przepisowi art. 194a ust. 5) niższej, niż 100% przeciętnego wynagrodzenia, kwoty bazowej. Pozwany, dostrzegając tę omyłkę, decyzjami z 23.04.2012r. dokonał przeliczenia obu świadczeń należnych ubezpieczonej przyjmując właściwą wysokość kwot bazowych oraz kolejne waloryzacje. Decyzje w tym zakresie są prawidłowe. Wbrew twierdzeniom ubezpieczonej art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej nie może być podstawą uwzględnienia jej roszczeń o „wyrównanie świadczeń” od 2002r. Stanowi on, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. B. C. nie złożyła żadnych nowych dowodów w sprawie, a uwzględnienie roszczeń ubezpieczonej byłoby sprzeczne z treścią przepisu art. 133 ustawy emerytalnej. Sąd Okręgowy we Włocławku zważył, że zgodnie z art. 194a ustawy emerytalnej, dodanym przez art. 1 pkt 7 ustawy z 16.07.2004r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, a obowiązującym od 16.09.2004r. 1. Emerytury i renty przysługujące na podstawie ustawy, które zostały obliczone od kwoty bazowej stanowiącej mniej niż 100 % przeciętnego wynagrodzenia, podlegają przeliczeniu. 2. Przeliczenie emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy polega na ponownym obliczeniu świadczenia od kwoty bazowej określonej w ust. 4 i 5. 3. Przeliczenie renty rodzinnej polega na ponownym jej obliczeniu jako odpowiedniego procentu świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu, przeliczonego zgodnie z ust. 2. 4. Dla świadczeń przysługujących emerytom i rencistom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1930 r. podwyższa się kwotę bazową do: 1) 96,5 % przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania - od dnia 1 marca 2005 r.; 2) 100 % przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania - od dnia 1 marca 2006 r. 5. Dla świadczeń przysługujących emerytom i rencistom urodzonym po dniu 31 grudnia 1929 r. podwyższa się kwotę bazową do: 1) 94,5 % przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania - od dnia 1 marca 2007 r.; 2) 96 % przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania - od dnia 1 marca 2008 r.; 3) 98 % przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania - od dnia 1 marca 2009 r.; 4) 100 % przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania - od dnia 1 marca 2010 r. 6. Przeliczona emerytura i renta podlega podwyższeniu w ramach waloryzacji przypadających do dnia, od którego przysługuje prawo do świadczenia w przeliczonej wysokości, a jeżeli wypłata była wstrzymana - z uwzględnieniem waloryzacji przypadających w okresie do dnia jej wznowienia. 7. Emerytury i renty przelicza się z urzędu, a jeżeli wypłata świadczenia jest wstrzymana - po jej wznowieniu.". Zgodnie z art. 194a ust. 5, zmienionym przez art. 1 pkt 4 ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2007/191/1368), zmieniającej ustawę emerytalną począwszy od 1.01.2008r., dla świadczeń przysługujących emerytom i rencistom urodzonym po dniu 31 grudnia 1929r. (a więc B. C.) podwyższa się kwotę bazową do 100% przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania – od 1 marca 2008r. Decyzją z 22.03.2007r. dokonano przeliczenia emerytury zgodnie z art. 194a ustawy emerytalnej od kwoty bazowej wynoszącej 94,5 % przeciętnego wynagrodzenia tj. 677,72 zł (decyzja z 22.03.2007 r. k. 63-64 akt). Decyzja ta na skutek odwołania ubezpieczonej była już przedmiotem rozpoznania przez SO we Włocławku w sprawie IV U 397/07. Wyrokiem z dnia 22.05.2007r., prawomocnym z dniem 9.07.2007r., oddalono odwołanie. Ubezpieczona nie złożyła od tego wyroku apelacji a zatem orzeczenie się uprawomocniło. Skoro zatem kwestia ta została już prawomocnie rozstrzygnięta przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych nie może być ponownie rozstrzygana w niniejszym postępowaniu. Zgodnie z art. 365 § 1 kpc orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Wprawdzie, jak podnosi to ubezpieczona,

w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych powaga rzeczy osądzonej ma walor szczególny, który ogranicza jej praktyczne znaczenie, to jednak zasada ta w niniejszym przypadku znajduje jak najbardziej swe zastosowanie, albowiem nie zaszły nowe zdarzenia, które spowodowałyby zmianę stanu faktycznego, jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29.03.2012r. I UK 299/11; LEX nr 1214545). Decyzjami z 25.03.2008r., 24.03.2009r., 17.03.2010r. i 25.03.2011r. (znak (...), k. 77-78, 79-80, 81-82, 83-84) dokonano kolejnych waloryzacji emerytury i tych decyzji ubezpieczona nie kwestionowała (podobnie jeśli chodzi o decyzje o waloryzacji renty – 25.03.2008r., 24.03.2009r., 17.03.2010r., 25.03.2011r.). Decyzjami z 20 marca 2012 r. (zaskarżonymi przez ubezpieczoną) Zakład dokonał kolejnej waloryzacji renty i emerytury wnioskodawczyni. Waloryzacja polegała na dodaniu do kwoty świadczeń rentowego i emerytalnego kwoty 71 zł. Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2, art. 7 pkt 1 i art. 11 ust. 1 ustawy z 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw waloryzacja w roku 2012r. była kwotowa a nie procentowa. Polegała więc na dodaniu do kwoty świadczenia przysługującej w dniu 29 lutego 2012r. kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł. Niemniej pozwany Zakład nie ustrzegł się tu błędu albowiem do waloryzacji przyjął nieaktualne już kwoty świadczeń. Mianowicie do waloryzacji przyjęto mylnie kwotę 1334,51 zł, podczas gdy kwota należnej ubezpieczonej emerytury i renty po waloryzacji w 2011r. wynosiła 1392,40 zł. W decyzjach z 5.04.2012r. dokonano kolejnego przeliczenia świadczeń. W toku postępowania w niniejszej sprawie Zakład wyjaśnił, że w decyzji waloryzacyjnej z 25.03.2011 r. kwota świadczenia na dzień 28.02.2011 r. wynosiła 1350,53 zł i po pomnożeniu jej przez wskaźnik waloryzacji kwota wyniosła od 1.03.2011 r. 1392,40 zł. Natomiast kwota wynikająca z decyzji waloryzacyjnej w roku kolejnym tj. z decyzji z dnia 29.02.2012r. jest nieaktualna. Waloryzacja w marcu 2012 r. została dla wnioskodawczyni błędnie przeprowadzona. Decyzjami z dnia 5.04.2012 r. i 23.04.2012 r. „naprawiono błąd” i dokonano przeliczenia świadczenia od 1.03.2012 r. oraz wypłacono wyrównanie za 3 lata wstecz wraz z odsetkami zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy. W ocenie Sądu Okręgowego nie można zgodzić się ze stanowiskiem B. C. co do sposobu naliczenia świadczenia od kwot bazowych obowiązujących w danym roku, np. za rok 2013 od aktualnie obowiązującej kwoty bazowej 3080,84 zł. Kwota bazowa w tej wysokości dotyczy jedynie świadczeń przyznawanych od 1.03.2013 r. albo takich ubezpieczonych, gdy na wniosek świadczeniobiorcy możliwe jest przeliczenie świadczenia na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej (art. 110 ust. 1 stanowi, że wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego). Nie dotyczy to jednak B. C., albowiem po przyznaniu świadczeń nie wykonywała już pracy. Z powyższych względów na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 kpc Sąd oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła ubezpieczona, zaskarżając go w całości i zarzucając mu: 1) naruszenie prawa procesowego: a) przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnej i wnikliwej analizy materiału dowodowego prowadzący do błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnym założeniu, że nie istnieją podstawy do zmiany zaskarżonych decyzji i przeliczenia wysokości świadczeń, zgodnie z żądaniem ubezpieczonej, b) przepisów art.232 w zw. z art. 278 § 1 kpc poprzez niepowołanie biegłego z zakresu księgowości celem wyliczenia wysokości emerytury. 2) naruszenie prawa materialnego tj. przepisów art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez ich pominięcie w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie skarżąca wniosła o: 1) zmianę zaskarżonego wyroku w całości i wydanie wyroku zgodnie z treścią odwołania, ewentualnie, 2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu apelująca podniosła, iż z zaskarżonym orzeczeniem nie może się zgodzić, ponieważ Sąd Okręgowy pominął w swoich ustaleniach wskazane przez nią argumenty, tj. głównie zawarte w piśmie z dnia 11 października 2013 r. Nie może się zgodzić z twierdzeniami, iż w jej sprawie nie mają zastosowania przepisy art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. Tym samym, Sąd pierwszej instancji wydając zaskarżony wyrok dokonał naruszenia prawa procesowego tj. przepisów art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnej i wnikliwej analizy materiału dowodowego, prowadzący do błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na odmówieniu uprawnienia do przeliczenia wysokości świadczeń w oparciu o wskazane przepisy. Sąd pierwszej instancji nie odniósł się merytorycznie do zarzutów dając wyłącznie wiarę argumentacji ZUS. W podstawie utrzymanej w mocy decyzji znajduje się błędna kwota bazowa z 1994 roku w wysokości 4626000,- zł, a nie właściwa wynosząca 4,9 mln. zł. Błąd

ten powtarzał się do 1999, zmniejszając obowiązującą kwotę bazową za dany rok o zwiększający się corocznie o 1% wskaźnik procentowy, co było niezgodne z Ustawą Zasadniczą. Nie uwzględniono w zaskarżonym wyroku zarzutu, że organ rentowy niezgodnie z prawem pozbawił ją praw nabytych (dec. z 5.09.1994) i od 1996 roku dokonuje zmniejszających się co roku wypłat renty wypadkowej, która podwyższona została do 80% podstawy wymiaru a $WW\dot{S}=105,38\%$, stanowi podstawę waloryzacji świadczeń, czyli nie mniej niż 105,38% kwoty bazowej poprzedzającej naliczenie. Wyliczenia emerytury i renty jakie podaje ZUS zawarte w dotychczasowych decyzjach są obliczone nieprawidłowo. Prawidłowo wyliczona kwota świadczeń została zawarta w piśmie procesowym z dn. 11.10.2013, do której nie odniesiono się w zaskarżonym wyroku. W przedmiotowym piśmie wyraźnie zaznaczyłam różnice w wysokości świadczeń z tytułu emerytury i renty należnych tj. prawidłowo obliczonych zgodnie z przedstawioną argumentacją merytoryczną - prawną i rachunkową, a obliczonych i wypłaconych przez ZUS. Sąd pierwszej instancji pominął przedmiotowe wyliczenia i skonkretyzowane roszczenia, pomijając istotną część materiału dowodowego i argumentacji odwołującej, czym naruszył przepisy postępowania. Skarżąca wniosła więc o ponowne przeanalizowanie sprawy, uwzględnienie jej wyliczeń zawartych w pismach procesowych oraz powołanie biegłego księgowego celem wyliczenia wysokości emerytury, czego wbrew przepisom i potrzebie procesowej nie dokonał sąd pierwszej instancji. W przekonaniu skarżącej w przedmiotowej sprawie zachodzi przypadek, w którym Sąd powinien przeprowadzić dowód z opinii biegłego ze względu na wiadomości specjalne z zakresu rachunkowości potrzebne do prawidłowego obliczenia świadczeń, a tym samym prawidłowego rozstrzygnięcia przedmiotu sporu. Opinia biegłego w sprawie byłaby dowodem merytorycznie uzasadnionym i obiektywnym ze względu na interesy stron procesu przedkładających własne wyliczenia. Sąd w zakresie postępowania dowodowego nie jest związany wyłącznie wnioskami stron i może - ze względu na charakter i okoliczności sprawy, a niewątpliwie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych z zasady do takich należą - powołać dowód z opinii biegłego z urzędu. Moje roszczenie zostało poprzez szczegółowe wyliczenia dostatecznie dobrze wykazane by zachodziło wysokie uprawdopodobnienie zasadności dochodzonego roszczenia, stąd Sąd dążąc do stanowczego ustalenia spornego wyliczenia istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy powinien przeprowadzić dodatkowy dowód w postaci opinii biegłego, niewskazanego przez stronę (por. np. wyr. SN z 5 września 2008 r., I CSK 117/08; wyr. z 19 kwietnia 2007 r., I CSK 27/07).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja B. C. okazała się bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że stan faktyczny ustalony w całości na podstawie akt sprawy był bezsporny, w związku z czym Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPIUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wyżej wskazanym przepisem.

Mając na względzie, iż stan faktyczny sprawy był bezsporny, wskazać należy, iż istota sporu również na etapie postępowania apelacyjnego dotyczyła wyłącznie oceny prawnej.

Przypomnieć można, iż ubezpieczona korzysta w zbiegu z dwóch świadczeń: z renty z tytułu wypadku w drodze do pracy oraz emerytury.

W orzecznictwie panuje zgoda co do tego, że treść decyzji, od której wniesiono odwołanie wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu (por. orzeczenie SN z dnia 13 maja 1999 r., sygn. akt II UZ 52/99, OSN 2000, nr 15, poz. 601; orzeczenie SN z dnia 23 listopada 1999 r., sygn. akt II UKN 204/99, OSN 2001, nr 5, poz. 169). Tożsame stanowisko zajął Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 7 kwietnia 2011 r. (I UK 357/10, LEX nr 863946) wskazując, iż sąd ubezpieczeń społecznych nie może wykroczyć poza przedmiot postępowania wyznaczony w pierwszym rzędzie przez przedmiot zaskarżonej decyzji, a następnie przez zakres odwołania od niej (por. wyrok Sądu Najwyższego z

dnia 1 września 2010 r. III UK 15/10 LEX nr 667499). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c. - tak orzeczono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. II UZ 49/09 LEX nr 583831). W wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. (II UK 309/09, LEX nr 604210) Sąd Najwyższy przypomniał, że zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) w granicach jej treści i przedmiotu.

Przekładając powyższe rozważania na grunt analizowanej sprawy wskazać należy, że niniejsze postępowanie zostało zainicjowane odwołaniem od w sumie sześciu decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Decyzjami z dnia 20 marca 2012r. dokonano kwotowej waloryzacji świadczeń rentowego i emerytalnego wnioskodawczyni o 71 zł, decyzje z dnia 5 kwietnia 2012r. dotyczyły przeliczenia świadczeń rentowego i emerytalnego, którego dokonano z urzędu od dnia 1 marca 2012r., poprzez podwyższenie kwoty bazowej do 100%, zaś decyzjami z dnia 23 kwietnia 2012 r. dokonano przeliczenia świadczeń i wypłacono wyrównanie za 3 lata poprzedzające miesiąc złożenia wniosku tj. za okres od 1.04.2009r. do 29.02.2012r. wraz z odsetkami od 8.04.2009 r.

Podkreślenia wymaga, iż decyzjami z dnia 20 marca 2012r. organ rentowy dokonał waloryzacji kwotowej świadczeń ubezpieczonej, która polegała na dodaniu do dotychczasowej ich wysokości kwoty 71 zł. Wyjaśnić zatem wypada, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiedział się w kwestii związania Sądu ostateczną decyzją administracyjną, niezaskarżoną w przewidzianym prawem trybie. Dla przykładu, w wyroku z dnia z dnia 7 kwietnia 2011 r., sygn. akt I UK 357/10, LEX nr 863946, Sąd Najwyższy wskazał, iż Sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją organu rentowego, od której strona nie wniosła odwołania. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy także w wyrokach z dnia 29 stycznia 2008 r. (I UK 173/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 78) i dnia 10 czerwca 2008 r. (I UK 376/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 295, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 6 z glosą A. Kurzycha).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, związanie Sądu ubezpieczeń społecznych ostatecznymi, niezaskarżonymi decyzjami administracyjnymi, wyklucza możliwość weryfikacji wysokości dotychczasowych świadczeń przejętych w decyzjach waloryzacyjnych z poprzednich decyzji, z pominięciem trybu wzruszania ostatecznych decyzji. Innymi słowy, możliwość odwołania się od aktualnej decyzji waloryzacyjnej nie otwiera ubezpieczonej drogi do wzruszenia poprzedzających jej ostatecznych i niezaskarżonych decyzji, w tym postępowaniu.

Na kanwie tak zarysowanego przedmiotu postępowania, wyznaczonego treścią zaskarżonych decyzji, w uzupełnieniu prawidłowego wyводу prawnego Sądu Okręgowego dodać jedynie można, iż ujawnione przy okazji waloryzacji kwotowej świadczeń ubezpieczonej nieprawidłowości ich wyliczenia, polegające na niepodwyższeniu kwoty bazowej do 100% zgodnie z art. 194a ust. 5, zmienionym przez art. 1 pkt 4 ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2007/191/1368), zostały skorygowane przez organ rentowy wydanymi z urzędu decyzjami z 5 kwietnia 2012r., a następnie na wniosek z dnia 23 kwietnia 2012r., z uwzględnieniem możliwego cofnięcia negatywnych skutków w zakresie 3 lat, przewidzianych w art. 133 ustawy emerytalnej.

Podnoszona w apelacji argumentacja, odwołująca się do pisma z dnia 11 października 2013r. a dotycząca kwoty bazowej zaniżanej w latach 1994-1998 wykracza poza granice sporu w niniejszym postępowaniu, wynikające z przedmiotu zaskarżonych decyzji, obejmujących aktualną wysokość świadczeń i ich waloryzację. Wskazać jednak można, iż przywołana wyżej a omówiona przez Sąd Okręgowy regulacja z art. 194a ustawy emerytalnej, miała na celu zrekomensowanie ubezpieczonym ustawowo zaniżonej wysokości świadczeń. Naprawienie przez organ rentowy zaniedbania w zakresie podwyższenia świadczeń ubezpieczonej poprzez podwyższeniu kwoty bazowej do 100%, doprowadziło do stanu zgodnego z prawem.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny faktycznej i materialnoprawnej, zarzuty ubezpieczonej okazały się chybione, a zatem zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.